

MESTO KOŠICE

Materiál na zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Košiciach

Názov materiálu	Monitorovacia správa Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027 a jej aktualizácia	
Predkladá	Ing. Jaroslav Polaček, DPA, primátor mesta Košice	
Spracovateľ	Oddelenie strategického rozvoja, referát strategického rozvoja	
Dátum zasadnutia	11.09.2025	
Číslo spisu	MK/A/2025/21223	
Uznesenie	MZ	MR

Návrh na uznesenie

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach

podľa ust. § 4 ods. 2 Štatútu mesta Košice

berie na vedomie

Monitorovaciu správu Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021-2027

schvaľuje

aktualizovanú verziu Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027 (2025, tabuľková forma)

ukladá

zabezpečiť vyhodnotenie implementácie výlučne tejto aktualizovanej verzie dokumentu po skončení jeho platnosti, najneskôr do 31. decembra 2028.

Dôvodová správa

1. Východiská

Mesto Košice prijalo v roku 2021 Kultúrny plán mesta Košice 2021–2027 ako strategický dokument na podporu rozvoja kultúry a kreatívneho priemyslu v meste. Dokument vznikol ako výsledok participatívneho strategického plánovania, ktoré vychádzalo zo skúseností získaných v rámci titulu Európske hlavné mesto kultúry (EHMK), a predstavoval významný nástroj rozvoja kultúrnej politiky mesta.

Plán definoval indikátory priradené ku konkrétnym cieľom a opatreniam, ktoré pokrývali rôzne aspekty kultúrneho a kreatívneho sektora s cieľom zabezpečiť udržateľný rozvoj kultúrnej infraštruktúry a zvýšiť participáciu verejnosti.

2. Monitoring implementácie pôvodného kultúrneho plánu

V nadväznosti na uznesenie Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 278 z 13. septembra 2023 bol v roku 2024 realizovaný monitoring plnenia Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027. Spracovanie monitorovacej správy koordinovala Creative Industry Košice, n.o. (ďalej len „CIKE“) v spolupráci s Oddelením strategického rozvoja Magistrátu mesta Košice a ďalšími kultúrnymi aktérmi.

Cieľom monitorovania bolo zhodnotiť stav naplňovania cieľov a opatrení kultúrneho plánu k dátumu 30. novembra 2024, najmä prostredníctvom analýzy naplnenia stanovených indikátorov. Vyhodnocovanie sa zameralo predovšetkým na tie oblasti, kde boli dostupné údaje a ktoré spadajú do priamej pôsobnosti CIKE alebo iných známych mestských organizácií.

Tematické hodnotenie podľa oblastí plánu:

1. Výborný život

Podtéma: Komunita

V tejto oblasti boli priebežne sledované a čiastočne naplnené najmä indikátory týkajúce sa identifikácie a mapovania aktérov a komunitného života v meste. Bola vytvorená a priebežne aktualizovaná databáza komunit (aktuálne 369) a aktérov kultúrneho života (600+). Podarilo sa tiež zabezpečiť pravidelné sledovanie komunitných podujatí organizovaných v rámci mestských organizácií (2982 podujatí, sledované cez K13). Na druhej strane, realizácia niektorých dôležitých prieskumov (napr. participácia na neprofesionálnom umení, sociálna súdržnosť, dôvera a sociálny kapitál) bola obmedzená nedostatkom finančných zdrojov a absenciou vhodných metodických postupov. Taktiež indikátory súvisiace s etnickou diverzitou a národnostnými skupinami boli ťažko realizovateľné z dôvodu ochrany osobných údajov (GDPR).

Podtéma: Kultúra verejného priestoru

Čiastočne sa podarilo realizovať mapovanie vybraných oblastí mesta v rámci projektu Košice 2.0, no komplexné mapovanie kvality všetkých verejných priestorov nebolo uskutočnené. Priebežne sledované boli počty prenocovaní turistov a počty priestupkov v meste. Indikátory týkajúce sa estetického stavu prevádzok v meste neboli sledované z kapacitných dôvodov.

Napriek tomu mesto sleduje umelecké diela vo verejnom priestore prostredníctvom mestského open data portálu.

Podtéma: Zodpovednosť

V oblasti zodpovednosti bolo dosiahnuté čiastočné naplnenie indikátorov, napríklad monitorovaním investícií mesta do nových zelených plôch, striech a fasád (3 realizácie v roku 2022). CIKE začalo mapovať podujatia zamerané na environmentálne otázky (24+ podujatí za rok 2023). Náročnejšie indikátory, napríklad meranie dopadu umeleckej produkcie na životné prostredie či sledovanie podujatí miestnych komunít so zapojením návštevníkov mesta, neboli realizované z dôvodu absencie vhodných projektov a metodiky.

2. Infraštruktúra

Podtéma: Fyzická infraštruktúra

Priebežne bolo sledované percento výdavkov na kultúru v rozpočte mesta, pokroky boli zaznamenané aj v oblasti mapovania objektov mesta využívaných na kultúrne účely, kde CIKE v roku 2024 podalo projekt na podporu tejto aktivity. Viacero indikátorov (napr. počet NKP v havarijnom stave či zahraničné výstavy s renomé) zatiaľ nebolo naplnených z dôvodu obmedzených kapacít a absencie metodických nástrojov. Napriek tomu sa podarilo vytvoriť základy pre ďalší rozvoj, vrátane aktualizácie databázy priestorov a evidencie ich využitia. Prioritou na zvyšné obdobie ostáva dokončenie mapovania a podpora konkrétnych investícií do objektov kultúrneho dedičstva.

Podtéma: Systém podpory

V oblasti systému podpory sa podarilo udržať monitoring viacerých dôležitých indikátorov – počet návštevníkov kultúrnych podujatí (879 544), výdavky domácností na kultúru (4,14 %) aj objem mestskej grantovej schémy (192 000 €). Pozitívom je aj priebežná aktualizácia údajov o počte subjektov a zamestnancov v kultúrnom a kreatívnom priemysle. Indikátory vyžadujúce kvalitatívne hodnotenie (napr. monitoring kultúrnej politiky, počet kritických mediálnych výstupov) sa zatiaľ nepodarilo naplniť najmä z dôvodu absencie tematicky zameraných projektov a vyhradených odborných kapacít. Mesto však vytvorilo kvalitný dátový základ, na ktorom je možné v ďalšom období rozvíjať analytické nástroje a zlepšovať spätnú väzbu pre rozvoj kultúrnych politík.

Podtéma: Vzdelávanie

V oblasti vzdelávania boli priebežne sledované početné indikátory, napr. počet podujatí (9 721), počet návštevníkov (879 544), počet absolventov kultúrnych a umeleckých odborov (8 754), či podiel hodín venovaných kultúre (33,3 %) a viacjazyčnosti (9,7 %). Niektoré nové indikátory (napr. počet podujatí pre marginalizované skupiny alebo podujatia zamerané na environmentálnu citlivosť) sa zatiaľ nepodarilo úplne zmapovať, keďže vyžadujú samostatnú metodiku a medziodvetvovú spoluprácu. V roku 2025 mesto plánuje pokračovať v rozvoji kultúrneho vzdelávania prostredníctvom posilnenia partnerstiev medzi kultúrnymi organizáciami a školami a podporiť tematické vzdelávanie so zameraním na inklúziu a udržateľnosť.

3. Partnerstvá a spolupráca

Podtéma: Lokálna sieť

Niektoré pôvodne plánované iniciatívy v oblasti lokálnej spolupráce sa nepodarilo zrealizovať. Kultúrny klaster zatiaľ nebol vytvorený a neprebehol ani systematický monitoring zapojenia inštitúcií do rozhodovania o kultúrnej politike. Hlavným dôvodom boli kompetenčné nejasnosti a chýbajúce kapacity pre koordináciu zberu dát. Táto oblasť preto ostáva otvorená pre ďalší rozvoj v spolupráci s partnermi.

Podtéma: Medzinárodná spolupráca

V oblasti partnerstiev bol zaznamenaný určitý pokrok najmä vďaka aktivitám CIKE na medzinárodnej úrovni – realizovali sa projekty, umelecké rezidencie a zahraničné výmeny. Viaceré indikátory v tejto oblasti však neboli sledované v súlade s cieľmi dokumentu (napr. počet vyslaných/prijatých umelcov, zapojené krajiny).

Podtéma: Medzisektorová spolupráca

V oblasti medzisektorovej spolupráce boli dosiahnuté konkrétne výsledky – evidované sú úspešné startupy (3), ako aj spolupráce medzi kultúrou a ďalšími sektormi (napr. 12 s vedou a technológiami, 5 s cestovným ruchom). Takisto sa priebežne sledujú kultúrne podujatia s presahom do iných oblastí (napr. veda a technológie – 5 podujatí). Tento trend poukazuje na rastúci potenciál prepájať kultúru s inými doménami mestského života, čo je dôležité najmä z pohľadu inovácií a spoločenského dopadu.

Zhrnutie metodologických a implementačných výziev

Proces monitorovania pôvodnej stratégie poukázal na viacero výziev, ktoré ovplyvnili plnenie niektorých indikátorov. Ide najmä o:

- **Legislatívne obmedzenia** (napr. GDPR), ktoré bránili získavaniu a spracovaniu citlivých osobných údajov, napríklad pri mapovaní účasti rôznych národností a menšín na kultúrnych podujatiach či ich zastúpenia v rozhodovacích procesoch.
- **Absenciu metodických nástrojov** a jednotnej dátovej infraštruktúry pre systematický zber údajov k niektorým komplexným indikátorom (napr. vnímanie sociálnej súdržnosti, aktívna participácia, kultúrne výdavky domácností na lokálnej úrovni).
- **Nedostatočné finančné a projektové krytie**, ktoré obmedzilo možnosť realizácie niektorých prieskumov, mapovaní alebo vytvorenia analytických indexov.
- **Kapacitné limity na strane koordinátorov aj partnerských organizácií**, ktoré neumožnili súbežnú realizáciu všetkých plánovaných aktivít.

Tieto faktory sú v kontexte strategického riadenia miest bežné a poukazujú na potrebu pružného, adaptívneho prístupu k implementácii verejných politík. Aj napriek týmto výzvam sa podarilo uskutočniť viaceré dôležité aktivity – napríklad rozpracovanie mapovania komunít, priebežný zber dát z výročných správ, medzinárodné spolupráce, kultúrne podujatia, tvorba databáz či podpora v oblasti udržateľnosti.

Z uvedených dôvodov sa aktualizácia stratégie sústreďuje na také opatrenia a indikátory, ktoré sú realisticky uskutočniteľné, efektívne monitorovateľné a zároveň prinášajú najväčší prínos pre obyvateľov mesta, pričom zohľadňujú reálne potreby a kapacity samosprávy a jej partnerov do roku 2027.

Podrobný prehľad vyhodnotených indikátorov je uvedený v **Prílohe č. 1 – Monitoring a vyhodnotenie implementácie Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027**.

3. Prístup k aktualizácii dokumentu

Na základe výsledkov monitorovania plnenia pôvodnej stratégie a diskusií s Kultúrnou komisiou Mestského zastupiteľstva a odbornými útvarmi magistrátu sa mesto Košice rozhodlo pristúpiť k realistickej aktualizácii Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027. Proces aktualizácie koordinovalo Oddelenie strategického rozvoja MMK v spolupráci s CIKE, ktorá sa podieľala aj na pôvodnom spracovaní dokumentu. Kľúčovým východiskom bola aj spoločná pracovná diskusia z 21. marca 2025, na ktorej sa zúčastnili zástupcovia mesta, CIKE a ďalších kultúrnych aktérov.

Cieľom nebolo vytvoriť úplne nový dokument, ale upraviť a zrealizovať existujúce opatrenia a indikátory tak, aby boli:

- jednoznačné a merateľné,
- zodpovedali kompetenciám mesta a jeho organizácií,
- primerané rozpočtovým a personálnym kapacitám,
- implementovateľné do roku 2027,
- zamerané na oblasti s najväčším spoločenským dopadom, na ktoré má mesto reálne dosah.

V niektorých prípadoch bola upravená aj formulácia cieľov tak, aby lepšie odrážali reálne kompetencie mesta a vyhli sa oblastiam, kde nie je zabezpečený nositeľ alebo systematický zber údajov.“ Naopak, dokument posilňuje dôraz na témy, ktoré už mesto alebo jeho partneri riešia v praxi, a ktoré sa ukázali ako dôležité pre stabilitu a inkluzívnosť kultúrneho ekosystému.

Aktualizácia má **tabuľkový charakter** – nejde o nový strategický plán s naratívnym rámcom, ale o prepracovaný súbor opatrení a indikátorov, ktoré boli upravené, zjednodušené alebo doplnené v súlade s vyššie uvedenými kritériami. Tento formát bol zvolený pre vyššiu prehľadnosť, operatívne využitie v praxi a uľahčenie následného monitorovania. Aktualizovaný súbor zachováva pôvodnú tematickú štruktúru dokumentu:

1. Výborný život
2. Infraštruktúra
3. Partnerstvá a spolupráca

Každá tematická oblasť obsahuje definované zámery, výzvy, ciele, opatrenia a príslušné indikátory vrátane zodpovedných inštitúcií a plánovaných cieľových hodnôt do roku 2027.

1. Výborný život

Oblasť „Výborný život“ je zameraná na posilnenie kultúrneho a komunitného života v meste, podporu dostupnosti kultúry pre všetky skupiny obyvateľov a zlepšenie využitia verejných priestorov na kultúrne účely. Osobitná pozornosť sa venuje rozpoznaníu a prepájaniu existujúcich kultúrnych aktérov, komunít a organizácií pôsobiach v meste. V rámci opatrení sa preto kladie dôraz na vytvorenie *databázy kultúrnych subjektov a*

komunit, mapovanie potrieb a participatívne zberanie dát o kultúrnom živote v rôznych častiach Košíc.

Dôležitým cieľom je aj *systematická podpora infraštruktúry výmenníkov*, ktoré slúžia ako nosný nástroj mesta pre rozvoj komunitných aktivít. V tomto duchu sa plánuje aj *zvýšenie geografickej dostupnosti kultúry*, napríklad podporou aktivít v mestských častiach, ktoré sú z kultúrneho hľadiska menej pokryté.

Na podporu aktívneho komunitného života dokument počíta aj s *vyčlenením časti grantovej podpory mesta na rozvoj komunitných iniciatív*, čím sa vytvára priestor na adresnejšiu a inkluzívnejšiu podporu z verejných zdrojov. Vytvorenie *Citizen Experience Inštitútu* je nástrojom pre lepšie porozumenie potrebám obyvateľov a rozvoj participácie v kultúrnom a komunitnom dianí.

V oblasti verejných priestorov sa opatrenia sústreďujú na *investície do obnovy a revitalizácie kultúrnych objektov a lokalít*, ako aj na *vytvorenie metodiky pre tvorbu kvalitných verejných priestranstiev*, ktoré budú slúžiť na kultúrne a komunitné využitie. Cieľom je, aby kultúra nebola vnímaná ako izolovaný sektor, ale ako prirodzená súčasť života v meste – v školách, na sídliskách, v parkoch aj v každodennej občianskej participácii.

2. Infraštruktúra

Druhá tematická oblasť sa sústreďuje na vytvorenie stabilného zázemia pre rozvoj kultúrnych a kreatívnych aktivít v meste. Základom je *udržateľné financovanie kultúry a systematické nakladanie s majetkom mesta*, ktorý má potenciál slúžiť kultúrnym a komunitným účelom.

Jedným z cieľov je udržať výdavky na kultúru *na úrovni aspoň 3 % z mestského rozpočtu, vrátane nových investícií do kultúry*. V tejto súvislosti sa kladie dôraz na pravidelné vyhodnocovanie a komunikovanie podielu kultúry na verejných výdavkoch. *Grantová schéma mesta* má byť aj naďalej stabilným nástrojom podpory kultúrnych aktérov, s cieľom zachovať jej objem a v priaznivých podmienkach ho mierne navýšiť. Zároveň sa plánuje *prehodnotenie a preskúmanie mestského majetku* z hľadiska jeho možného využitia na kultúrne a komunitné účely, ako aj vytvorenie *komplexnej databázy budov* so systémom správy. Tento prístup má umožniť lepšie plánovanie a transparentnejšiu správu verejných priestorov, ktoré sú dôležité pre kultúrnu infraštruktúru.

Špecifická pozornosť sa venuje aj infraštruktúre *EHMK – Kreatívnemu centru K13*, kde sa okrem vypracovania stratégie rozvoja a zriadenia nového HUB-u očakáva *zvýšenie návštevnosti a počtu podujatí*. Cieľom je, aby K13 ako jeden z hlavných mestských kultúrnych subjektov naďalej rástol v kvalite aj kvantite svojich aktivít.

Podpora infraštruktúry sa však netýka len budov, ale aj *ľudského kapitálu*. V rámci tejto oblasti je zahrnutý *rozvoj talentu v mediálnom a audiovizuálnom umení, podpora vzdelávania a mentoringu pre subjekty v kultúrnom a kreatívnom priemysle, ako aj systematický zber dát o publiku* a jeho zapojení do kultúrneho života. Tieto opatrenia majú zabezpečiť, že kultúrna infraštruktúra mesta bude do budúcnosti nielen priestorovo, ale aj kvalitatívne udržateľná.

3. Partnerstvá a spolupráca

Tretia tematická oblasť kladie dôraz na posilňovanie spolupráce naprieč aktérmi, sektormi aj geografickými úrovňami. Košice vnímajú kultúru ako priestor, kde sa prirodzene spájajú iniciatívy, skúsenosti a príležitosti naprieč komunitami a profesiami – a to nielen v rámci mesta, ale aj v európskom a medzinárodnom kontexte.

Na lokálnej úrovni sa plánuje vytvorenie *kultúrneho klastra* ako platformy pre pravidelný dialóg a zapájanie kultúrnych aktérov do tvorby verejných stratégií. Tento klaster by mal prispieť k prehľadnejšej koordinácii, lepšiemu zdieľaniu informácií a zosilneniu hlasu kultúrnej komunity v rozhodovacích procesoch.

Dôležitou ambíciou je aj zvyšovanie *medzinárodnej mobility a prepojení v rámci kultúrneho a kreatívneho priemyslu (KKP)*. Mesto bude podporovať partnerstvá v európskych projektoch, ako aj programy výmen a pobytov pre umelcov a kreatívco. Tieto aktivity prispievajú nielen k individuálnemu rozvoju, ale aj k internacionalizácii miestnej kultúrnej scény. Osobitná pozornosť sa venuje *prepájaniu kultúry s ďalšími sektormi* – predovšetkým s vedou, technológiami a turizmom. V nadväznosti na titul UNESCO „Kreatívne mesto mediálneho umenia“ sa podporia kultúrne podujatia a spolupráce na prieniku týchto oblastí. Rovnako sa kladie dôraz na prezentáciu kultúry ako dôležitej súčasti turistickej identity Košíc – najmä prostredníctvom prepájania s činnosťou organizácie Visit Košice.

Aktualizovaný dokument reflektuje nové skúsenosti z implementácie, posilňuje dôraz na medziodvetvovú spoluprácu a zohľadňuje meniace sa potreby kultúrneho ekosystému. V tomto duchu predstavuje živý nástroj pre kultúrny rozvoj Košíc, nie uzavretý plán, ale rámec pripravený na adaptáciu a partnerstvá. Na implementáciu aktualizovaných opatrení **nie je potrebné dodatočné finančné krytie** – nepredpokladajú sa nové výdavky ani personálne nároky zo strany mesta.

Aktualizované opatrenia a indikátory sú uvedené v **Prílohe č. 2 – Aktualizovaná verzia Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027 (2025, tabuľková forma)**. Pre porovnanie je súčasťou materiálu aj **Príloha č. 3 – Pôvodná tabuľková verzia**.

4. Monitoring a vyhodnotenie

S prihliadnutím na termín aktualizácie (jeseň 2025) a časový horizont platnosti plánu (do konca roka 2027) sa navrhuje realizovať jedno záverečné vyhodnotenie – po ukončení implementácie dokumentu, v priebehu roku 2028. Priebežný každoročný monitoring sa ruší ako neefektívny, a to vzhľadom na rozsah pôvodne plánovaných indikátorov a reálne kapacity.

Prílohy

- **Príloha č. 1** – Monitoring a vyhodnotenie implementácie Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027
- **Príloha č. 2** – Aktualizovaná verzia Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027 (2025, tabuľková forma)
- **Príloha č. 3** – Pôvodná verzia Stratégie kultúry a kreatívnych odvetví mesta Košice na roky 2021–2027 (2021, tabuľková forma)